

ČTVEROČ

ČASOPIS SLEZSKÉHO GYMNÁZIA

LISTOPAD - PROSINEC 2021

ČÍSLO 58

OBSAH

3

HRDINKY ČESKA
První české lékařky

4

O LIDECH, KTEŘÍ...
Alfred Nobel

5-6

HUDBA
Meky
Symbol Vánoc

7-8

VÍTĚZOVÉ
Vítězné práce ze soutěží
v tvůrčím psaní

9-10

ERASMUS+
Mobility se představují

11-12

ŽIVOTNÍ STYL
Slow Femme
Vánoce na mnoho
způsobů

13

STUDENTI STUDENTŮM
Ulice Opavy

První české lékařky - B. Kecková, A. Bayerová a A. Honzáková

Nikoho dnes nezarazí, když se setká s ženou se stetoskopem v ruce. Lékařky zasluhují stejný respekt jako lékaři a víme, že nejlepších výsledků dosáhneme spojením „sil“.

Ženy ale cestu za medicínským titulem neměly vystlanou růžemi, proto si připomeneme ty, které šly proti proudu společnosti a měnily tím stereotypy.

Představme si tedy Bohuslavu Keckovou, první maturující dívku, která toto privilegium získává skrze „zvláštní ministerské povolení“. Mnohé dívky jí budou závidět, protože maturita je ryze mužskou záležitostí a ještě dalších 16 let bude. Do konce 19. století zbývají přibližně tři desetiletí, když Bohuslava odjíždí do švýcarského Curychu. V Praze totiž mohou medicínu studovat pouze muži.

Zde se její cesta spojí s druhou českou lékařkou Annou Bayerovou. Annina cesta za titulem je však mnohem náročnější. Nemá štěstí na „ministerské povolení“ a maturuje až v průběhu medicínských studií. Finančně strádá, přivydělává si jako učitelka, a studia tak přerušuje. Vrací se k němu až později

a obě dámy promují v letech 1880/81.

Komplikace přichází s rakousko-uherskými úřady, které neuznají tituly mladých lékařek. Je jim tedy znemožněno pracovat v jejich rodné zemi, a proto se uchýlí na zahraniční pracoviště. Přesto i v cizině vzbuzují ženy-lékařky nedůvěru, a jejich kariéry tedy neplynou jako po másle. Často se budou setkávat s předsudky okolí.

Vraťme se ale zpět do naší domoviny, kde na nás čekají nemalé změny.

Založení dívčího gymnázia Minerva (1890), kde maturují pouze dívky, přispívá k rozvoji emancipace. S tím je spojená vyšší příležitost žen studovat vysoké školy.

Dalším pokrokem jsou zákony, které umožní to, co dnes vnímáme jako samozřejmost. V aulách českých lékařských fakult již neuvidíme pouze muže.

Souhry těchto okolností nám představí třetí lékařku z dnešního výčtu, a to Annu Honzákovou. Dnes si ji pamatujeme jako první lékařku s českým vzděláním.

Přáteli se s Alicí Masarykovou nebo Františkou Plamínkovou (viz 57. vydání Čtverotoče). A možná ty jí dodávají odvalu a ona tak vysoce překonává meze tehdejšího chápání. Po osobním setkání s Annou Honzákovou mění svůj postoj i profesor Thomayer, který předtím nepodporoval studium medicek.

Anna svůj život zasvětila gynekologické ambulanci, která se stává jejím druhým domovem. Díky laskavému přístupu získává srdce pacientek a přezdívku „matka matek“.

MUDr. Anna Honzáková,

em. el. ope-ateur gynaekologické a porod. kliniky prof. Pawlíka a chirurgické kliniky prof. Maydla, lékařka klinik pro nemoci vnitřní, dětské, kožní, ušní, hospit. univ. polikliniky (odd. oční)

zahájila po 3leté nemocniční praxi svou praxi soukromou dne 16. února 1905 v Praze-II., na Moráni číslo 7.

Ord. 9-10, 2-3.

Otázkou zůstává, co spojuje výše zmíněné? Myslím, že jsou to ideály, ve které věřily, a také odvaha jít za svým cílem přes všechna úskalí. Nejenom nad jejich příběhy jsme se utvrdili, že malé osobní změny formují společnost. Nebojme se tedy naší odlišnosti a pracujme na ideálech, ve kterých chceme žít.

Alfred Nobel

Všichni jistě známe významnou cenu, která je pojmenována po tomto švédském chemikovi a vynálezci. Známe ale i jeho příběh a jak tato cena vznikla?

Všechno to začalo ve švédském Stockholmu, kde se 21. října 1833 narodil do zámožné rodiny podnikatele

Immanuela Nobela malý chlapec. Pojmenovali ho Alfred Bernhard. V roce Alfredova narození jeho otec zbankrotoval a přesunul podnikatelský zájem ke střelnému prachu. Po nešťastné nehodě byl nucen v roce 1842 utéct se svou rodinou do Petrohradu, kde založil zbrojovku.

Alfred odmala studoval převážně u soukromých učitelů – miloval literaturu a přírodní vědy. V sedmnácti letech zdatně ovládal nejen rodnou švédštinu, ale i angličtinu, němčinu, francouzštinu a ruštinu. Cestoval do Paříže, kde pracoval v laboratoři známého chemika T. J. Pelouze. Tam měl možnost potkat mladého italského chemika Ascania Sorbera, který tři roky předtím vynalezl nitroglycerin. Studia Nobel dokončil v USA.

Později se rodina opět vrátila do Švédska a Alfredův otec založil v Hlenborgu nedaleko Stockholmu továrnu na výrobu nitroglycerinu. Po návratu ze studia začal Alfred pracovat v otcově továrně. Zajímal se o nitroglycerin, hledal způsob, jak by se dal využít v praxi. Vymyslel třaskavý olej, směs nitroglycerinu, jehož chování bylo nevyzpytatelné. Bylo jen otázkou času, kdy se stane nějaké neštěstí. A stalo se. 3. září 1864 došlo v továrně k výbuchu, budova byla zničena a zemřelo pět lidí, včetně Alfredova nejmladšího bratra Emila Oscara. Během krátké doby došlo k dalším katastrofám – výbuchy továren a zničení parníku European. Úřady zakázaly výrobu nitroglycerinu i třaskavého oleje na území Stockholmu, a tak musel Alfred přesunout své experimenty na loď kotvící na jezeře Mälaren. V roce 1864 mu bylo umožněno vyrábět nitroglycerin ve velkém, stavěl továrny po celém světě až do chvíle, kdy došlo k několika dalším ničivým explozím. Hodně experimentoval s různými přísadami, aby učinil manipulaci s nitroglycerinem bezpečnější, a při sepisování předběžné žádosti o patent vymyslel i její název. Použil řecké slovo dynamis = násilí a z toho vzniklo označení dynamit. Obchod s dynamitem a rozbuškami rapidně rostl a Nobel se ukázal být nejen dobrým chemikem, ale i podnikatelem a obchodníkem. Během dalších let vyvážel své výrobky do řady zemí v Evropě, Americe a Austrálii, postavil továrny a laboratoře na více než devadesáti místech ve více než dvaceti různých státech světa. Když zrovna necestoval za obchodem, trávil čas intenzivní prací v laboratořích rozvojem technologie výbušnin či ostatních technických a chemických vynálezů, např.: syntetické pryže, umělého hedvábí, umělých drahokamů apod. V roce 1896, kdy zemřel, vlastnil 335 patentů.

I když Nobel zamýšlel svůj vynález použít jen pro mírové účely, např. jako důlní třaskavinu, okamžitě se ho chopil vojenský průmysl pro výrobu smrtících zbraní. Vynálezce se nejspíš snažil tyto hrůzy napravit ve své závěti, na jejímž základě byl zřízen fond a jsou každoročně udělovány Nobelovy ceny za fyziku, chemii, lékařství, literaturu a mírové snahy. Roku 1969 byla „přidána“ také Nobelova cena za ekonomii, oficiálně Cena Švédské národní banky za rozvoj ekonomické vědy a památku Alfreda Nobela.

Meky

10. listopadu 2021 internetem proletěla zpráva o smrti legendárního zpěváka, klavíristy, kytaristy a skladatele Miroslava, Mira nebo také Mekyho Žbirky, Zlatého slavíka v mužské kategorii roku 1982 a člena bývalých hudebních skupin Modus a Limit. Přezdívkou Meky získal už jako čtyřletý od jednoho kluka ze stejné ulice.

Meky se narodil roku 1952 v Bratislavě na Slovensku (avšak jeho matka pocházela z Velké Británie – proto také on sám uměl výborně anglicky), ale v průběhu svého života se spolu s manželkou Katkou přestěhoval do Prahy. Byl dvakrát ženatý – z prvního manželství s Helgou má dceru Denisu, s druhou ženou Kateřinou má dceru Lindu a syna Davida. V mládí jej hodně poznamenala smrt o 12 let staršího bratra, který zemřel půl roku po tom, co sovětská vojska přišla na Slovensko.

Byla pro něj typická láska k The Beatles, jeho všudypřítomný humor a jeho upovídanost. Většina rozhovorů s Mekym vypadala tak, že moderátor položil otázku a Meky během své odpovědi „odbočil“ k třem dalším tématům, o kterých dokázal mluvit klidně až do konce rozhovoru.

Jeho velkým snem bylo nahrávání alba v londýnském Abbey Road Studios, kde nahrávali i The Beatles. Tento sen se mu v roce 2015 splnil a dokončoval zde své dvojalbum.

Jako jeden z mála v době komunismu pouštěl do světa písně s autorským textem i hudbou.

BIELY KVET

*Biely kvet, darujem ti biely kvet.
Biely kvet, môžu ti ho závidieť.
Biely kvet, od šatnárky v kine sen.
Studený biely kvet ti na rozlúčku prinesiem.*

Autorem textu písně Biely kvet není Meky, ale básník a textař Kamil Peteraj, který s Mirom spolupracoval velmi často a stojí například za texty ke skladbám Atlantída nebo Balada o polných vtákoč.

Málo lidí ví o tom, že se v původní verzi mělo zpívat Čierny kvet. A to i přesto, že žádný takový neexistuje – šlo o metaforu. Píseň v tomto podání málem vyšla na desce a dodnes by ji takto nejspíš všichni znali. Ještě před nahráváním však Mira Žbirku napadlo přihlásit ji na Bratislavskou lyru.

Interpretační soutěž Bratislavská lyra byla však tehdejší režimem hodně kontrolována. Každá skladba, která tam měla zaznít, musela projít schvalovací komisí. A jak můžete čekat, Čierny kvet byl pro socialistickou republiku nepřijatelný – znělo to prý příliš pesimisticky. Proto autor textu změnil název skladby z Čierny kvet na Biely kvet, jak už píseň všichni známe.

*Tak sa priprav na život s ním, priprav na život s ním.
Prežiješ s ním možno pár zim, možno pár dlhých zim.
Na svetlo vždy vyjde s tmou,
Nechám ti v ňom smútok slov.
Tak sa priprav na život s ním – priprav na život s ním.*

Kristýna Večerková

Symbol Vánoc

K vánočním svátkům neodmyslitelně patří zpěv koled. Koledy jako Tichá noc a Narodil se Kristus Pán jistě každý moc dobře zná, víte ovšem, jak k nám tyto koledy přišly?

Jak to všechno vlastně bylo?

Slovo koleda pochází z latinského slova calendae, jež vyjadřuje první den v měsíci, a pohanští Slované slovem koleda označovali oslavy spojené se zimním slunovratem. Koleda je všeobecně rozšířena napříč slovanskými jazyky a patří k tradičním lidovým zvykům. Původně koleda znamenala píseň, kterou děti zpívaly během křesťanských svátků, kdy chodily od domu k domu, aby si vyprosily výslužku. Proto se také zpívaly i během Velikonoc, na Hromnice, Tři krále i na Nový rok. Za koledy dnes považujeme písně, které se zpívají pouze o vánočních svátcích. Navíc stále přibývají nové a moderní koledy, které už vůbec nemají co dočinění s těmi křesťanskými, ale i tak se v našich zpěvnících objevují ty staré a jsou velmi oblíbené.

Kdy? Kde? Akdo?

Původ křesťanských koled pravděpodobně sahá do 13. století. Podle legendy byl autorem první koledy

František z Assisi. Zajímavé je, že v 15. století bylo v Polsku přeloženo nemalé množství staročeských koled, jednalo se především o koledy jednoty bratrské. Jednou z nejznámějších celosvětových koled je Tichá noc, která vznikla v Německu na

počátku 19. století. Pojd'me si tedy připomenout text této nádherné koledy ve všech jazycích, jež naše gymnázium vyučuje.

Česky:

Tichá noc, svatá noc,
jala lid v blahý klid.
Dvě jen srdcí tu v Betlémě bdí,
hvězdy při svitu u jeslí dlí,
v nichž malé děťátko spí,
v nichž malé děťátko spí.

Anglicky:

Silent night, holy night,
all is calm, all is bright.
Round young Virgin Mother and Child,
holy Infant so tender and mild,
sleep in heavenly peace,
sleep in heavenly peace.

Španělsky:

Noche de paz, noche de amor,
todo duerme en derredor.
Entre sus astros que esparcen su luz,
bella anunciando al niño Jesús,
brilla la estrella de paz,
Brilla la estrella de paz.

Německy:

Stille Nacht, heilige Nacht,
Alles schläft; einsam wacht
Nur das traute hochheilige Paar.
Holder Knabe im lockigen Haar,
Schlaf in himmlischer Ruh!
Schlaf in himmlischer Ruh!

Francouzsky:

Ô nuit de paix, Sainte nuit
Dans le ciel L'astre luit
Dans les champs tout repose en paix
Mais soudain dans l'air pur et frais
Le brillant coeur des anges
Aux bergers apparaît.

Rusky:

Тихая ночь, святая ночь,
она приняла людей в безмятежном спокойствии.
Двое мужчин смотрят здесь, в Вифлееме,
звезды при свете в яслях,
в котором спит младенец,
в котором спит маленький ребенок.

Adéla Kostrhounová

Pozoruhodní cestující

Jednoho večera se na potměšlém nádraží sešlo pět lidí, připravených na nástup do vagonu číslo osm. Byla to podivná sešlost. Mladý, obyčejně vypadající chlapec, starší muž, zřejmě zapálený turista s tváří ošlehanou větrem, groteskně oblečená žena v jistých letech doprovázená malým nervózním psíkem, velice formálně oblečený muž s vlasy rozčuchanými tak, že by se v nich mohli uhnízdit vrabci, a mladá, velice hezká dívka. Všichni nastoupili do vlaku, který měl za šest hodin dorazit do Popradu, brány Vysokých Tater. A tím by mohl klidně končit náš příběh, ovšem toto je teprve začátek...

Vlak se pomalu rozjel ze stanice. Skupina cestujících se zvláštní náhodou sešla ve stejném kupé. Po slabé hodině se již poddávali sladkému snění a nakonec i věčně živý psík podlehl únavě a sám ulehl pod jedno z křesel v kupé.

Za chvíli všichni tvrdě spali. Avšak poklidné ticho proťal rozčilený hlas.

„To jsou mi móresy! Už mě zase naložili obráceně. Neuvěřitelné a jak ponižující pro někoho tak slavného, jako jsem já. Ta drzost mě –“ věta zůstala nedokončená, neboť se ozval další hlas.

„Hele, ženská, buďte ráda, že ste ráda. Já zažil mnohem horší věci, to vám tedy povím. Mě můj pán vždycky bere na nějaké ty túry a to zase ne, že bych je neměl rád. No, ale když jednou brodil řeku a upustil mě do vody, zrezly mi všechny přezky. To vám, ženská, povídám, to bylo něco mnohem horšího. Zatněte zuby a bude to.“

„No dovolte!? Copak já jsem nějaký ušmudlaný batoh jako vy? Já jsem nejlepší značkový kufr z pravé kůže vy, vy...“

Do vyhroceného rozhovoru se vmísil další hlas: „No tak, snad se nebudeme hádat. Ještě to budeme muset všichni spolu nějakou tu dobu vydržet. Slyšel jsem, že do Popradu jsou to ještě celé čtyři hodiny.“

„A vy jste kdo?“ zeptala se madam Kufr.

„Dovolte mi, abych se představil. Mé jméno je Pouzdro. Celým jménem Pouzdro Na Housle. Těší mě, že vás poznávám.“

„A vy ste tu vůbec proč?“ tázal se starý batoh.

„Jsem potěšen, že mohu poznat i vás, pane, é?“

„Starej Batoh. I když zrovna já z vás úplně šťastnej nejsem...“

„I tak mě těší, pane,“ odpověděl Pouzdro, trochu vyvedený z míry.

„Prosím, co se tu děje?“ řekl další hlas, tentokrát dívčí. „Ano, co se děje?“ přidal se ještě jeden chlapecký.

„Kdo je to? Jsou tu novináři? Ted' prosím ne, jsem mírně indisponována,“ řekla madam Kufr.

„Nebojte se, paní, jsme jen normální cestující jako vy,“ odpověděl zase ten dívčí hlas.

„Tak či tak byste ji mohli konečně převrátit, ať už dá pokoj,“ radil Starý Batoh.

„Jste sice vulgární, ale máte pravdu, na tom břicho se to už nedá vydržet,“ odpověděla madam Kufr důležitě.

Společnými silami, dokonce i díky velkému přičinění Starého Batoha, který byl velmi silný po všem tom nošení cepínů, lan a maček, dostali madam zpět na nohy.

„Děkuji vám, sama bych to nezvládla,“ oddechla si. „A ted' bych ráda poznala i mé mladé zachránce!“

„Já jsem Sportovní Batoh.“

„A já Dámská Kabelka.“

„Takže synovec do rodiny!“ vesele zahlaholil Batoh starší. „Výborně, myslel sem si, že sme vymřeli. Musíš nám dělat dobrý méno chlapče!“

„A-ano, dobře, pane...“ vykřikl Sportovní Batoh, vlastně Batoh mladší.

„To je ale krásná rodinná sešlost, ne?“ ozval se zase Pouzdro. „A já se ještě nepředstavil zde vašemu synovci a jeho přítelkyni. Jmenuji se –“ Byl však přerušen Batohem starším: „Jděte někam s tím svým představováním. Každý tady ví, jak se menujete. Lepší by bylo, kdyby nám tady můj synovec a jeho kamarádka řekli taky něco o sobě.“

Sportovní Batoh začal, i když trochu nesměle: „Tak, já nejsem moc zajímavý. Prostě jsem zvyklý, že můj pán se mnou běhá, chodí do hor a podobně. Nikdy se mi nestalo nic tak dobrodružného jako vám, pane – tedy strýčku.“

„Zato mě se snažili jednou ukrást!“ přidala se Kabelka.

„Nepovídejte, to muselo být nebezpečné!“ vzrušeně řekl Pouzdro. „Mně se nic takového nikdy nestalo, většinou totiž jen ležím někde v zákulisí, když můj Maestro hraje na housle, které mám za úkol ochraňovat.“

„Já jsem zase velice slavná. Musíte mě všichni znát, protože doprovázím svou paní všude, kam cestuje. Jsem na spoustě fotografií s ní a s jejím roztomilým štěňátkem.“

„To vaše roztomilé štěňátko mě chtělo rozkousat!“ řekl podrážděně Batoh starší.

„Když páchnete po točeném salámu, tak se nediňte!“ odsekla madam.

Náhle se ozvala nějaká hudba.

„Pane Pouzdro, vy taky hrajete na housle?“ otázala se Kabelka.

„Ale ne, já nehraju. To mobil od Maestra někde v mojí kapse. Jediné štěstí, že hraje tuhle klasickou melodii, z jiné bych se zbláznil. Alespoň nám to zpříjemní cestu.“

Všichni se zaposlouchali do krásné melodie.

„To je Vivaldi. Čtvero ročních dob, můj oblíbený cyklus,“ dodal ještě Pouzdro.

Poslech hudby všem zvedl náladu. Když dohrála, začali zase klábosit o všem možném. Madam Kufr mluvila o cestě do Ameriky: „Až v Novém Yorku jsem byla!“

Batoh mladší zase mluvil o tom, že se svým pánem musí každý den běhat kolem řeky. Tedy on se jen nese, avšak i tak to není nic příjemného, protože na zádech sportovce skáče jako zajíc.

I Starý Batoh se přidal: „Já byl jednou až v Himálajích, to bylo něco, to vám povím. Vláčeli mě až do osmi tisíc metrů, kde se blbě dejchalo, ale já se nedal a nakonec jsme zdolali i Everest!“

„Maestro jednou zapomněl, že si do mě uložil housle, a před koncertem, kde měl hrát sólo, je všude hledal. Teprve minutu před zahájením si uvědomil, že jsou u mě,“ říkal zase Pouzdro.

„To muselo být legrační,“ smála se Kabelka.

„Však taky bylo. On Maestro doslova lítal po sále a dokola opakoval: Nemám housle, nemám housle! A šála za ním jen vlála.“

Zavazadla se vtipné historce dlouho smála, nejvíce však madam se Starým Batohem, kteří si nyní velice přátelsky povídali o svých cestovatelských zážitcích. Všichni se spolu moc dobře bavili, přesto na nich bylo po chvíli znát, že už je začíná zmáhat únava.

„Sakra,“ ulevil si Starý Batoh, „je už moc hodin. Nevím jak vy, ale pro mě je čas jít na kutě.“

„Pro mě taky!“ odpověděli jedním hlasem Kabelka a mladý Batoh a hezky se po sobě podívali.

„Určitě!“ souhlasil Pouzdro. „Jednou se musím pořádně vyspat a ne zase ponocovat jako při Maestrových koncertech.“

„Ano, měli bychom spát, mluvení již bylo dost. Máme před sebou ještě dlouhou cestu...“ uzavřela to madam Kufr.

Nad Tatrami svítalo. Slunce svými paprsky začínalo osvětlovat mohutný horský masiv rýsující se před vlakem. Brzy se začali budit i spící cestující. Z oken sledovali nádhernou krajinu, zalévající se světlem. Za pár chvil vlak dorazil na popradské hlavní nádraží. Všichni překotně vystupovali. I naše kupé se postupně vyprazdňovalo. Cestující si sbírali svá zavazadla a velice se podívovali nad tím, že byla všechna nahrnutá na jedné hromadě. „Jako kdyby chtěla být spolu, zvláštní,“ podívovali se. A pak se na peróně nádraží rozešli každý jiným směrem.

Martin Šlejmar

Představují se konkrétní zkušenosti z mobilit

Oslovili jsme několik účastníků mobilit v rámci programu Erasmus+. Nejprve shrnuli, co si pod náplní programu představít:

Erasmus+ je vzdělávací program poskytující studentům možnost zkusit si vzdělání v jiných zemích. Naše gymnázium spolupracuje s mnoha partnerskými školami. Nabízí se tak výběr vysněné destinace, např. Španělska nebo Švédska.

Pokud se chcete programu Erasmus+ zúčastnit, doporučujeme zapojit se do nějakého z projektů nebo se opravdu věnovat cizím jazykům, učitelé se vám poté snaží pomoci vycestovat. Na SGO funguje projektový tým, který aktivity realizuje.

V současné době spolupracujeme na projektu formou eTwinningu s názvem Watering our Future, který se zaměřuje na ochrany vody.

Pokud se v programu chcete účastnit zahraničních mobilit, je také nutné být očkovaný, aby nenastaly během cesty nějaké komplikace třeba s karanténou.

Účastníci mobilit odpovídali na následující otázky:

1. Kam konkrétně se vydala vaše skupina, jak dlouho jste tam byli a co bylo náplní vašich dní?
2. V čem jste vnímali rozdíl vaší destinace oproti České republice?
3. Krátce představte partnerskou školu, co o ní víte?
4. Co si z Erasmu odnášíte, co vám dal? Doporučili byste jej i dalším studentům?

Vendula Stanjutová a Eliška Kašpárková byly nejen v Algeciras. Na otázky odpověděly takto:

1. Jako první jsme navštívili město Malaga, kde jsme strávili necelé 2 dny. Naše cesta dále pokračovala do města Ronda. Toto město se pyšní svou historií, a tak bylo příjemné přijet z rušného velkoměsta do klidnější oblasti. V obou městech jsme vnímali, jaký vztah měli Arabové k vodě a jak si ji cenili. V Rondě jsme navštívili Hammam, nejlépe zachované arabské lázně v Evropě, a okusili je všemi smysly. Dozvěděli jsme se například, že kdysi každý, kdo vstupoval do města, musel projít očištěným procesem v lázních. Tímto předcházel mnoha chorobám a moru.

Poslední město bylo Algeciras, kde jsme chodili 4 dny do školy.

Setkali jsme se se zdejším projektovým týmem, debatovali nad společným tématem, plnili úkoly a připravovali aktivity. S našimi partnery jsme pracovali na projektu Watering our Future, který je teprve na začátku a ve kterém jsou zapojeny ještě školy z Itálie a Turecka.

2. Asi největší rozdíl jsme pocítili v lidech a kultuře. Španělé jsou více komunikativní a otevření, přátelští, rádi se s vámi baví. Také tolik nestresují jako my a vše řeší v klidu a pohodě. Když jsme byli ve škole, kolem nás se seběhl dav studentů, kteří chtěli vědět o nás úplně vše. Jejich denní režim je také hodně odlišný. Vstávají a chodí spát mnohem

později než my. Například večere se u nich podává až okolo devíti hodin. Také španělská kultura byla pro nás něco nového, především jejich tradiční pokrmy, například paella nebo tapas.

3. Na školu IES Isla Verde jsme si museli všichni zvyknout, protože zde studuje více studentů než na naší škole. Jejich vzdělávací systém je rozdílný, tato škola se dá považovat za kombinovanou (základní + střední škola). Studenti sem chodí do 16 let a poté mohou navázat dvouletým studiem, tzv. Bachillerato.

4. Odnesli jsem si spoustu zkušeností, například prohloubení naší španělštiny i angličtiny, a proto bychom program Erasmus doporučili každému, kdo by chtěl vystoupit ze své komfortní zóny, protože jak už víme, tam vše začíná. Velkým přínosem programu je také práce v projektovém týmu a společné sdílení zážitků s ostatními. Další mobilita se chystá na jaro 2022, kdy do Algeciras zamíří nová skupinka žáků, kteří budou dál pracovat na projektu a sdílet podobné zkušenosti.

Představují se konkrétní zkušenosti z mobility

Leona Drastíková a Klaudie Trojančíková dostaly příležitost podívat se do baskického Bilbaa. Říkají o tom:

1. Spolu s Janou Plačkovou jsme se vydaly na 11 dní do Bilbaa v Baskicku na severu Španělska. Náplní pobytu byla docházka na místní školu Botikazar a ve volném čase jsme procházely město a jeho památky – nejznámější je asi muzeum Guggenheim nebo stará čtvrť Casco Viejo. Zajímavé bylo i okolí, např. San Sebastián, Puente Colgante, Portugalette a San Juan de Gaztelugatxe. Samozřejmě jsme nemohly neochutnat tradiční pintxos.

2. Rozdíl byl opravdu znát v chování lidí. Baskové jsou velmi ochotní pomoci s čímkoliv, a to se jich ani nemusíte ptát. Jsou u s m ě v a v í a zvědaví, vždy mají plno otázek.

P o t o m t a k y v celkovém režimu dne nebo i rozvrhu ve škole. Studenti ve škole, na kterou jsme chodili, nemají mezi hodinami přestávku, jenom jednu velkou na oběd, a to mají každý den kromě pátku školu od osmi do tří.

3. Škola Botikazar má pouze dva ročníky studentů mezi 16–18 lety, bylo v ní celkem patnáct tříd, osm prvních a sedm druhých ročníků. Tento vzdělávací stupeň se nazývá Bachillerato a má připravit studenty na univerzitu. Botikazar se v minulosti tak jako teď angažuje v projektu Erasmus+.

4. Rozhodně nám dal krásné vzpomínky. A rozhodně jsme si procvičili jazyk a naučili jsme se toho spoustu nového o kultuře a historii Španělska. Taky jsme se seznámili se spoustou lidí ze školy a jsme s nimi spojeni přes Instagram. Každému studentovi bychom doporučili vyjet s Erasmem na jakkoliv dlouhou dobu za hranice České republiky. Dá vám to zkušenosti, které určitě přijdou vhod.

Aneta Grueberová nám popsala své zkušenosti z cesty do Plymouth:

1. Moje skupinka z projektu Emise se vydala do anglického Plymouth. Jeli jsem tam v rámci programu Dialogue Between Us a naším úkolem bylo poukázat na problematiku světelného znečištění. Ve Velké Británii jsme byli 7 dní, dva necelé dny v Bristolu a zbytek dní v Plymouth. Co se týče obou měst, obeznámili jsme se s jejich historií a kulturou. Naše mobilita ale byla postavena zejména na samotném projektu Emise, proto jsme značnou část pobytu v Anglii strávili prací na nutných a neodkladných činnostech pro projekt.

2. První, čeho si člověk při příletu do Anglie všiml, byl přístup lidí k nošení roušek a respirátorů. Ve Velké Británii je proočkovanosť obyvatel mnohem vyšší než u nás. Většina restriktivních opatření proto už neplatí a krytí dýchacích cest je víceméně dobrovolné. Přístup lidí se také lišil. Britové jsou velmi milí a nápomocní. Člověk na malou chvíli vypadal ztraceně a hned mu nabídli pomoc. Bylo velmi příjemné vidět, že turisty svým způsobem vítají.

3. Naší partnerskou školou byla Devonport High School For Boys in Plymouth. Abych byla upřímná, nevím o ní mnoho. Bohužel jsem ji nezažila na mobilitách v Bruselu a Praze, kde jsme se v rámci spolupráce se školou seznámili. Každopádně je to škola pro chlapce přibližně v našem věku (High Schools v Anglii jsou pro děti ve věku 11–18 let) a zároveň je to škola typu našeho gymnázia.

4. Výjezd do Anglie byl pro mě můj první Erasmus vůbec. Erasmus určitě není jen tak nějaký výlet do zahraničí, je nutné vykazat i konkrétní činnost. Je to ale nádherná zkušenost a určitě ji doporučuji každému, kdo si chce vyzkoušet život v cizí zemi (i když dočasně).

Johana Bublíková

SLOW FEMME – pomalá móda

Máte rádi módu? Rádi se oblékáte do hezkých kousků oblečení? Ale není vám lhostejný dopad módy na životní prostředí?

Možná si neuvědomujete, jak moc módní průmysl ovlivňuje člověka a životní prostředí. A nevědomky tomu přispíváme my všichni.

S pojmem Fast Fashion se setkáváme na každém rohu. Cílem téhle módy je vyrobit velké množství oblečení za co nejmenší čas a nízkou cenu. Ovšem většinou tyto kousky mají krátkou životnost. Řetězce tzv. rychlé módy replikují trendy a využívají nekvalitní materiály, aby uspokojily touhy zákazníků po stylovém a levném oblečení. Výroba často probíhá v továrnách v chudých oblastech, kde panují nevyhovující pracovní podmínky.

Pokud vás tohle téma zajímá, doporučuji podívat se na Slow Femme. Redaktorky jmenovaného magazínu se těmito závažnými problémy zabývají. Magazín o pomalé módě a udržitelnosti je plný inspirace a praktických rad k zodpovědnému, ale i přes to zábavnému stylu oblékání. Má formát knihy, abychom se mohli opakovaně vracet k jeho čtení. Nenajdeme zde ovšem jenom texty o módě, ale taky plno lifestyleových témat, v článku Fast Beauty se dočteme o výhodách i nevýhodách Fast Fashion, dále se můžeme inspirovat seznamem obchodů prodávajících tzv. pomalou módu a nechybí ani rozhovory s inspirativními ženami. „Být Slow Femme je životní styl,“ uvádějí redaktorky magazínu.

Není nutné, abychom si každý druhý týden kupovali nějaký nový kousek oblečení. Stačí se podívat na to, co už máme doma, a občas něco trochu poupravit. Také není na škodu se mrknout do tzv. sekáčů. Když se poštěstí, dají se zde objevit přímo úžasné věci. A nemusíte se bát, že na ulici potkáte někoho stejně oblečeného. Hlavně se nebojte vzít si na sebe to, co se vám líbí. Nejdůležitější klíč k tomu vypadat dobře je vaše sebevědomí. Takže hlavu vzhůru a běžte prozkoumat svoji skříň!

Více na: www.slowfemme.com

Haňa Polášková

Vánoce na mnoho způsobů

Nastává čas, kdy se vše zpomalí, do rodin pronikne duch Vánoc a navodí příjemnou, přátelskou a klidnou atmosféru. Každá rodina i každá země má své zvyky. Mezi ty naše patří čtyři adventní neděle, při kterých zapalujeme postupně adventní svíce a připravujeme se na narození Ježíška. Symbolem Vánoc je také jmelí. Podle legendy bylo jmelí kdysi stromem. Když byl z jeho dřeva zhotoven Kristův kříž, strom prý hanbou seschl a změnil se v rostlinu bez dřeva. Ta má Kristovo umučení vykoupit tak, že zahrne dobrem všechny, kdo pod ní projdou. Také zpívání koledí, krájení jablíček či pouštění lodiček všichni známe z domovů.

V tuto dobu většinou pečeme vánoční cukroví – mezi ty nejlepší druhy patří známé vanilkové rohlíčky či linecké. Můžeme však zařadit i trochu nevšední, zdravější varianty jednoduché na přípravu. Například fíkovou roládu.

Připravíme si:

- 100 g pokrájených fíků
- 10 lžic piškotových drobečků (celozrnné)
- 3 lžíce strouhanky
- 1 bílek
- 4 lžíce kvalitního kakaa
- 4 lžíce medu (cukru nebo jiného sladidla)
- 60 g změkklé čokolády (60% nebo 70%)
- 2–3 lžíce sekaných ořechů
- mléko dle potřeby

Postup:

Všechny suroviny smícháme na prkénku posypaném práškovým cukrem či nadrcenými oříšky a utvoříme váleček. Zabalíme do alobalu a necháme uležet v lednici. Pak jej nakrájíme na 1 cm silné řezy.

Jak se slaví Vánoce v jiných státech?

Vánoce v Itálii

Vánoční svátky začínají na Apeninském poloostrově tradičně až 25. prosince papežovým požehnáním Urbi et Orbi (Městu a světu). Ve stejný den se rodiny schází na slavnostní večeři, na které se podává pečené jehně, kuře nebo krocan. Nejznámější sladkou pochoutkou je panettone, vánoční bábovka s rozinkami a ovocem. Vánoční svátky slaví Italové hlavně setkáváním s rodinou a přáteli. Dárky přichází v některých částech Itálie na řadu až 6. ledna, kdy děti obdaruje čarodějnice Befana. V jiných částech se děti dárků dočkají už na Štědrý den, kdy je navštíví Babbo Natale, postava podobná Santa Clausovi.

Vánoce ve Španělsku

Slaví se v rodinném, často početném kruhu. Všichni pomáhají s přípravou štědrovečerní večeře. Jíst se začíná kolem desáté hodiny večer a pokračuje se dlouho do noci. S oblibou se konzumuje sladké vánoční pečivo, cukroví z nugátu, máslové sušenky a vše se zapíjí druhem španělského šampaňského, jež se nazývá Cava. O půlnoci nejmladší člen rodiny položí Ježíška do jesliček a poté se jde na mši. Dárčky děti dostávají až na Tři krále 6. ledna.

Vánoce v Dánsku

Bývají pro Dány nejkrásnějším obdobím v roce, kdy se všichni navštěvují. Podle jedné staré a milé dánské tradice nesmí návštěva odcházet z domu, aniž by byla plně nasycena. Z toho důvodu jsou vždy připraveny mísy se sladkostmi i slaným pečivem. Z generace na generaci se dnes v Dánsku dědí okolo 300 druhů cukroví. Tradičním vánočním jídlem je rýžový pudink s celou mandlí. Ten, kdo ji najde, vyhrává malé marcipánové prasátko. Dále se podává pečený krocan nebo husa plněná jablky a sušenými švestkami s červeným zelím a karamelovými bramborami. Na závěr si Dánové vychutnávají sladké pečivo.

Vánoce ve Francii

Jsou ve znamení Pere Noël neboli Otce Vánoc a le reveillon, což je tradiční půlnoční pokrm. Vánoční jídlo se skládá z ústřic, klobásek, pečené šunky, salátů, ovoce, sladkostí a také samozřejmě vína. Neměl by chybět ani Kristův koláč nebo Kristův chléb.

Velká Británie

V Anglii nenadělují dárky Ježíšek, ale Father Christmas, který se podobá americkému Santa Clausovi. Na Štědrý den děti věší nejčastěji ke krbu punčochu, ve které najdou na Boží hod dárky. Tradičním jídlem bývá v Británii krocan s ořechovou nádivkou a pudink. Nepředstavujte si ale klasický pudink jako v Česku. Pudink připravuje celá rodina dlouho před Vánoci a připomíná svým tvarem spíše bábovku. Ukřívají se v něm také drobné předměty (například mince nebo prstýnky). Který člen rodiny drobnost v pudinku najde, ten bude mít podle pořekadla celý další rok štěstí.

Rusko

Rusové slaví buď pravoslavné Vánoce na svátek Tří králů, nebo už na Nový rok. Rodiny se sejdou v posledním dni roku, obdarují se a jdou slavit další rok. Právě v ten den rozdává dárky Děda Mráz, který po Rusku cestuje z Čukotky a doprovází ho Sněhurka. Tradičně na vánoční tabuli převládá vepřová pečeně nebo plněné pšeničné taštičky. Doplňuje je salát podobný našemu bramborovému.

Tereza Harasimová

Ulice Opavy, jak je neznáte

Opava. V každém názvu slezské metropole vyvolává jiné dojmy a pocity. Domov, místo mých studií, práce, architektura, kultura, historie – a té má opravdu hodně! Procházeli jste se někdy jen tak městem a uvažovali, jak to tady asi vypadalo před padesáti, sto lety? K čemu sloužila budova, kolem které každý den projdete a ani se nad tím nepozastavíte?

Během své rutinní návštěvy knihkupectví jsem objevila jeden knižní titul, který mě na první pohled upoutal – Opavský uličník. Autoři Jaromíra Knapíková a Zdeněk Kravar v knize rozebírají historii opavských ulic a já jsem hned věděla, že je to skvělé téma na článek.

Samostatný stát Československo byl vyhlášen 28. října 1918 a vpravdě klíčovou roli při vzniku státu sehrál budoucí první prezident T. G. Masaryk. Vzhledem k tomu, že jsme svátek slavili ani ne před měsícem, první ulice, kterou bych vám ráda v této rubrice přiblížila, je Masarykova třída.

MASARYKOVA TŘÍDA

Košský, Dobytčí trh / 1752 Herrengasse (Panská), 1919 Masarykova, 1938 Herrengasse (Panská), 1945 Masarykova, 1948 Vítězného února, 1968 Masarykova, 1973 Vítězného února, 1990 Masarykova

Během let často měnila své názvy, ostatně podle uvedených letopočtů a situace v daných letech je to pochopitelné.

Nachází se v historické části města a je jednou z nejstarších ulic Opavy, první domy zde vyrostly v polovině 13. století. Ve středověku byla označována jmény jako Košský, či Dobytčí trh, podle činnosti na ni vykonávané. V určitou dobu měla pro Opavu obrovský význam, protože Dobytčím (Košským) trhem procházela obchodní stezka do Opavy, která vedla skrze nedalekou Hradeckou hradební bránu (dnes sady Svobody).

V polovině 18. století, kdy si zde začala stavět své paláce šlechta, došlo k přejmenování na Panskou ulici a konání dobytčích trhů bylo definitivně přesunuto na jinou lokaci.

Minoritský klášter, který je součástí kostela svatého Ducha, nacházející se v horní části ulice, sloužil slezským stavům k projednávání zemských záležitostí, byl zde jejich archiv a zasedal zemský soud. Později se pak v klášteře nacházela rozsáhlá gymnaziální knihovna.

Mezi nejvýznamnější z paláců se bezesporu řadí Blücherův palác, který svým jménem odkazuje na bývalé majitele raduňského panství, potomky vítěze od Waterloo, maršála Blüchera.

Rozvíjel se tady společenský a kulturní život opavské smetánky. Například zde koncertoval Carl Ditters z Dittersdorfu nebo se zde hrálo barokní divadlo. Dnes byste v paláci našli sbírky přírodovědného oddělení Slezského zemského muzea.

Nesmíme zapomenout ani na klasicistní palác

(dnešní Filozoficko-přírodovědecká fakulta Slezské univerzity), svíraný Blücherovým palácem a kostelem svatého Ducha. Objekt sloužil jako sídlo zemské vlády slezské a obydlí zemských

prezidentů. Poté byl palác využíván jako učňovský internát, původně se však jednalo o barokní klášter klarisek. Spolek Matice opavská nechal na budovu umístit pamětní desku připomínající třidenní návštěvu prezidenta T. G. Masaryka v červnu 1925.

Dalšími významnými stavbami jsou Sobkův palác (dnešní sídlo Opavské lesní a. s.), dům Rotmberských z Ketře (bar Myslívna), dům Bítovských z Bítova (výtvarné centrum a prodejna).

Prezident Masaryk však nebyl jediným významným státníkem, který do

Opavy zavítal. Svou návštěvou nás poctil například i rakouský kancléř kníže Metternich nebo ruský car Alexandr I., který pobýval v Blücherově paláci. Společně tu pak trávil i s rakouským císařem a pruským králem celý podzim roku 1820, kdy se účastnili tzv. Opavského kongresu.

Během války byla spousta budov zdevastována a následně stržena. Hotely, které se tu nacházely, byly pak v 50. a 60. letech minulého století nahrazeny obytnými domy. Tehdy se Masarykova ulice nazývala třída Vítězného února.

V roce 1990 jí byl navrácen název Masarykova třída a tak je tomu dodnes.

Hana Kolovratová

**Pod záštitou paní učitelky Magdy Hrstkové časopis
vytvářejí:**

**Johana Bublíková, Tereza Harasimová, Valérie Hoňková,
Lucie Kesselgruberová, Hana Kolovratová, Adéla Kostrhounová,
Haňa Polášková, Justýna Tvarůžková
& Kristýna Večerková**

**Zvláštní poděkování patří Martinu Šlejmarovi,
který pro náš časopis poskytl vítěznou povídku.**